

Avoimuus ennen kaikkea

Fakta Julkaistu 28.04.2015 klo 12:53 Kirjoittaja Reetta Vairimaa

Väitöskirja-aineiston koodaaminen oli suuri urakka. Saatuaan työnsä valmiiksi **Tuomo Hiippala** päätti avata aineiston vapaasti hyödynnettäväksi.

"Kun kerran käytin kolme vuotta elämästäni tähän, päätin, että haluan jakaa aineiston. Ei ole mitään järkeä, että se jäisi vain minun kovalevylleni", Hiippala kertoo.

Hiippala väitteli Helsingin yliopiston humanistisessa tiedekunnassa vuonna 2013. Hän tutki kielen ja kuvan vuorovaikutusta Helsingin kaupungin matkailuesitteissä vuosilta 1967–2008. Väitöskirjansa pohjalta hän on työstänyt kirjan, jonka Routledge-kustantamo julkaisee ensi kesänä. Kirjaan on painettu myös Hiippalan aineistolle hankkima pysyvä verkko-osoite.

Tuomo Hiippalan väitöskirjan data kiinnostaa eri alojen ihmisiä eri puolilla maailmaa. Kuva: Linda Tammisto

Kaupunginarkistosta ja Kansallisarkistosta löytyneiden matkailuesitteiden tekijänoikeudet kuuluvat Helsingin kaupungille, mutta Hiippala pyysi ja sai kaupungilta luvan julkaista aineistona käytetyt esitteet verkossa.

Hiippalan tutkimusdata on tähän mennessä laajin Bremenin yliopistossa kehitettyä Genre and Multimodality -mallia soveltava aineisto. Hän koodasi 58 esiteaukeamaa XML-merkintäkielellä määrittäen jokaisen aukeaman sisällön, ulkoasun, sommittelun sekä niiden väliset suhteet.

Aineistoa voi soveltaa myös koneoppimiseen. Seuraavaksi Hiippala käyttää aineistoaan opettaakseen tietokoneen analysoimaan esitteiden rakennetta.

Joustava pankki

Hiippalalla ei ole mitään sitä vastaan, että muutkin hyödyntävät aineistoa. Päinvastoin, hän toivoo, että se tuottaisi uusia ideoita ja siteerauksia. Hän onkin jo saanut yhteydenottoja Britanniasta, Kolumbiasta ja Sloveniasta. Kiinnostuneissa on ollut lingvistejä, graafisia suunnittelijoita ja matkailualan tutkijoita.

"Joku haluaa tehdä vertailevaa tutkimusta, joku toinen opetella soveltamaan tätä mallia", hän kuvailee.

Aineistoa säilytetään Tieteen tietotekniikan keskuksen palvelimilla. Hiippala sai FIN-CLARIN:in ylläpitämän Kielipankin kautta pysyvän osoitteen ja paljon apua. Säilytys on hänelle ilmaista.

"Kielipankin ihmiset olivat todella joustavia. Aineistoni ei taipunut heidän alustoilleen, mutta he järjestivät toimivan vaihtoehdon."

Hiippala on nykyään Jyväskylän yliopiston tutkijatohtori ja toimii tuntiopettajana Helsingin yliopiston nykykielten laitoksella. Hän julkaisee myös tekemäänsä oppimateriaalia vapaasti verkkosivuillaan.

"Minulle avoimuus on tärkeä periaate. Valitsen julkaisijan avoimuuden perusteella ja rinnakkaistallennan kaiken, mitä julkaisen. En halua, että kukaan maksaa tutkimusteni lukemisesta."

Juttu on ilmestynyt alun perin Helsingin yliopiston intranetissa Flammassa.

Helsingin yliopiston Yliopistolainen-lehden uusimman numeron teemana on avoin data. [Tutustu lehden verkkoversioon.](#)